

gjeldsbrevet

Aksjon Slett U-landsgjelda – nr 2. juni 2002

På benken internasjonalt

SAPRIN

Monterey

Gjeldsfotball

Motkonferanse

Postkortkampanjen

Fattigdomsbekjempelse

Verdensbanken og ABCDE

«Our Dream is a world free of poverty» står å lese på Verdensbankens hjemmeside. De har i det minste illusjoner, og mange vil nok lett kunne slutte seg til et slagord som henviser på en drøm. Men er det ikke vel lite forpliktende å slutte seg til en drøm? SLUG og mange andre med oss mener at man faktisk kan gjøre noe for å redusere fattigdommen og at *en annen verden er mulig...*

Verdensbanken holder forsker konferanse i Oslo 24.-26.juni og mange av de som jobber for en annen verden går sammen om flere arrangementer og markeringer mot verdensbanken i denne anledning. I artikkelen til Verdensbankens Europakontor om ABCDE siteres Hilde Frafjord Johnsen uttalelse om at konferansen er en «god anledning til å sette fokus på sentrale utviklingsspørsmål». Vi «motarrangører» mener at Verdensbankens tilstedeværelse i Oslo er en god anledning til å belyse Verdensbankens misforståtte politikk for å redusere fattigdommen i verden. ABCDE skal ikke skyves av veien, for det kan være et nyttig tiltak (blant alle de feilslåtte) for Verdensbanken selv. Og kanskje nettopp fordi det *ikke* skal tas noen avgjørelser i Oslo er det et poeng for oss å opplyse om verdensbankens virksomhet og ikke minst dens mangel på å fatte de riktige avgjørelsene der de trengs.

I 1997 lanserte Verdensbankens Presidenten Jim Wolfensohn starten på et evalueringsarbeid av strukturtilpasnings pro-

grammene (SAP), sammen med regjeringer på 4 kontinenter og flere hundre uavhengige organisasjoner i et nettverk kalt SAPRIN (Structural Adjustment Participatory Review International Network). Resultatet av evalueringen har blitt anerkjent og sammenfattet på landnivå (av Bank-styresmakter og sivilsamfunnet), men VB unngår å ta hensyn til betydningen av resultatet i rapporten på globalt nivå, altså der Verdensbanken har et ansvar. John Jones har vært med i styringsgruppen for SAPRIN rapporten og stiller i sin artikkel spørsmål om hvem som kan stilles til ansvar for Verdensbankens virksomhet.

SLUG i Trondheim arrangerte 20.april en aksjon med radiostyrte biler som oppfølging av Fjernkontrollkampanjen, som ble startet på nyåret. Lørdag 22.juni satser vi på en tilsvarende aksjon som oppvarming før alle de andre arrangementene ved ABCDE konferansen. Vi har dessuten mottatt et brev fra Utviklingsministeren som respons på alle postkortene som har blitt sendt inn, og utdrag av dette brevet kan leses i dette nummeret.

God aksjonssommer til alle!

Silje Hagerup
Koordinator i SLUG

innhold

- 3** En annen Verdensbank er mulig
Av Vegard Hole, Attac
- 4** Verdensbanken skaper fattigdom
Av John Y. Jones, CPD
- 6** Krafttak mot fattigdom
Av Jens Maseng
- 7** Hva er ABCDE-konferansen
Av Verdensbanken
- 8** Uoffisiell VM-åpning i Bergen
Av Tor Brynjar Welander
- 9** Fjernkontrollaksjon i Trondheim
Av Tor Håvard Andreassen
- 9** Nordisk møte i Stockholm
Av Silje Hagerup
- 10** Postkortaksjon: Utviklingsministerens svar
Av Hilde Frafjord Johnson & SLUG
- 12** Møter med Verdensbanken & IMF
Av Hans Morten Haugen
- 13** FFD: Hvorfor er Norge så fornøyd?
Av Hans Morten Haugen
- 14** Hva skjer i Oslo under ABCDE-konferansen
Aksjon, motkonferanse, møter – hvem, hva hvor?

Utgitt av
Aksjon Slett U-landsgjelda (SLUG)
ForUMs arbeidsgruppe om gjeld og utvikling
SLUG, Storgata 11, 0155 OSLO
tlf 23 01 03 17
slug@forumfor.no
www.forumfor.no

Gjeldsbrevet kommer ut fire ganger i året.
Dette er nummer 2/2002 og det 25.
Gjeldsbrevet noensinne. Bidrag, synspunkter,
leserbrev, ros og ris mottas med takk.

Ansvarlig redaktør: Silje Hagerup

Redigering: Silje Hagerup
Kjetil G. Abildsnes

Layout: Kjetil G. Abildsnes

Bidragstere: Jens Maseng
Hans Morten Haugen
Vegard Hole
John Y. Jones
Tor Brynjar Welander
Tor Håvard Andreassen

Illustrasjon: Heidi Ring
Trykk: Grafisk Senter Grøset AS
Takk til laboremus prepress as!
Redaksjonen avslutter: 7. mars 2002

Forside: Gjeldsfotball: Strukturtilpasningsbank
og lagbilde. Foto: Cathrine Pedersen

En annen Verdensbank er mulig

Av Vegard Hole

Attac Norge har et klart fokus på gjeldsslette. Sammen med kampen for en rettferdig verdenshandel og innføring av en avgift på valutaspekulasjon (Tobin-avgift), ble gjeldsslette etablert som hovedsatsningsområde for Attac på landsmøtet vårt i mars i år.

Selv om Attac ble grunnlagt med tobinavgiften som hovedkampsak, har det fra begynnelsen av vært en selvfølge for bevegelsen å arbeide parallelt også for andre saker innenfor samme problemområde. Selv om vi skulle klare å få demokratisert både verdenshandelen og finansmarkedene, ville dette være ganske fånyttet dersom landene i Sør fortsatt skal slite under dagens gjeldsbyrde. Det sier seg selv at et land vanskelig kan delta på verdensmarkedet på like fot med andre, når 30-40 prosent av statsbudsjettet brukes på gjeldsbetjening.

Attacs måte å arbeide på reflekterer en trend vi har sett stadig tydeligere de siste årene. Mens nittitallet i stor grad var preget av at ulike sosiale bevegelser kjempet for hver sin sak uavhengig av hverandre, har det blitt stadig vanligere fra omkring årtusenskiftet at disse forskjellige bevegelsene ser seg selv som deler av den samme kampen for en mer rettferdig verden. Krisen i finansmarkedene har sammenheng med gjeldskrisen, som har sammenheng med miljøkrisen som har sammenheng med et urettferdig handelssystem i verden. Og så videre.

Verdens Sosiale Forum i Porto Alegre i år (se forrige Gjeldsbrev) viste at gjeldsaktivister og miljøvernere, småbrukerorganisasjoner og urfolksgrupper kan komme sammen om felles mål. Dette ønsker vi å gjøre i Norge også, blant annet gjennom samarbeid i forbindelse med Globaliseringskonferansen 2002 28. november - 1. desember, der både SLUG og Attac er blant arrangørene.

Attac og SLUG

Attac setter samarbeid med andre organisasjoner høyt. Det er mange organisasjoner som er del av bevegelsen for en alternativ globalisering, og det er bare ved å jobbe sammen at vi kan nå målet vårt.

SLUG samler den største kompetansen på gjeldsspørsmål i Norge, og Attac håper at vi kan jobbe sammen om å utarbeide strategier for arbeidet, om konkrete kampanjer, om å skape debatt og om å utvikle og spre informasjon.

Mange av Attacs nåværende medlemmer hadde vært med i SLUG i flere år før Attac startet i Norge i fjor. Ved å ha fri flyt av aktivister og ressurspersoner mellom SLUG og Attac kan vi etablere et felles grunnlag for det arbeidet vi driver. Vi oppfordrer SLUG-sympatisører om også å melde seg inn i Attac og bruke Attac som en kanal for arbeidet med å slette gjelden i fattige land. Samtidig håper vi SLUG kan dra veksler på engasjementet i den folkebevegelsen Attac begynner å bli.

ABCDE-konferansen:

Er en annen Verdensbank mulig?

Verdensbanken har lagt sin ABCDE-konferanse til Oslo 24. - 26. juni. Den anledningen bruker både Attac og SLUG til å markere våre synspunkt i forhold til Banken. Sammen med andre organisasjoner er vi aktivt med å arrangere både motkonferansen Åpent forum søndag 23. juni, og demonstrasjonen Oslo2002 den 24. juni.

Attac tar ikke stilling til om vi ønsker store reformer i de etablerte internasjonale finansinstitusjonene, eller om vi ønsker helt nye former for overnasjonalitet. Det vi imidlertid sier er at status quo ikke er akseptabel. Det betyr at Verdensbanken må forandres totalt for å nå det de sier de vil: "Our world is a world free of poverty".

"Vår verden er ikke til salgs - stopp Verdensbankens markedstvang" er hovedparolen på demonstrasjonen. Dette er også et av Attac sine perspektiver i vår kritikk av denne internasjonale finansinstitusjonen. Vi fokuserer på at

- Banken er udemokratisk gjennom måten beslutninger fattes på,
- Banken bidrar til å svekke demokratiet med sine krav til lånemottakerne.

Samtidig vil vi sette fokuset på at Verdensbankens påstand om at de reduserer fattigdom gjøres til skamme og at de ikke lykkes i sin plan om å legitimere seg selv i opinionen. Til slutt har vi et fokus på at Verdensbanken, sammen med IMF og Verdens handelsorganisasjon (WTO) fremmer en nyliberal politikk verden over som fører til økt fattigdom og økte forskjeller, mindre rettigheter til arbeidere og tar fra folk retten til å bestemme over sin egen hverdag.

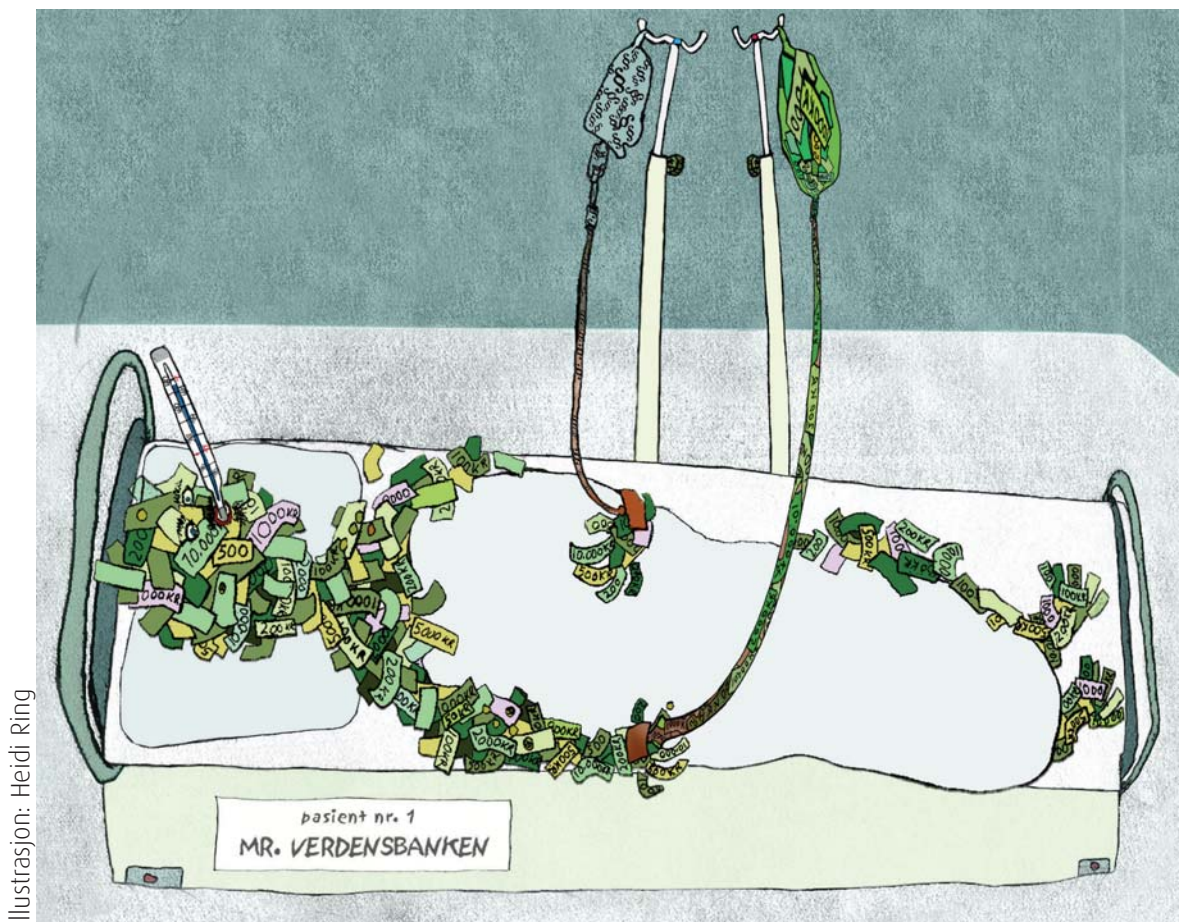
Vegard Hole er leder av Attac Norge.
Les mer:
www.attac.no
www.oslo2002.no

Verdensbanken skap

– men vi kan vel gjøre noe med det

Av John Y. Jones

Utsagn som *Legg ned Verdensbanken*, eller *Verdensbanken skaper fattigdom* blir som oftest tatt som uttrykk for den gamle idrettsgrenen *World Bank bashing*, og tillagt organisasjoner og enkeltpersoner av tvilsom, faglig karakter. Er du en *bank-basher* er du enten en frustrert tidligere bankansatt, en som ikke fikk jobb der, eller en som i mangel av barn eller kjeledyr trenger et tidsfordriv, og velger noe med internasjonalt svung. Forfatteren av denne artikkelen er visstnok intet unntak.

Illustrasjon: Heidi Ring

At beskrivelser og vurderinger av bankens arbeid skulle gå lengre enn til bare å kreve at Verdensbanken får en ansiktsløftning, er derfor på ingen måte daglig kost i norske fagmiljøer. Så når det bergenske *Comparative Research Programme on Poverty*, CROPs, anmeldelse av bankens utviklingsrapport WDR for 2000/2001, sier at denne bankrapporten ville strøket til *mastergrads*-eksamen ved universitetet, steiler sobre nordmenn. Nå fortsetter

riktignok CROP med å forsikre oss om at det må finnes en grunn for at bankens elitesamling av forskere har lagt fram dette produktet: og grunnen er at WDR 2000/01 er et *policy document*. Og *policy documents* bygger på kunnskap som er begrenset til det som synes relevant for endringsarbeid utfra et gitt sett av akseptable verktøy. *Real politik*, og det muliges kunst, blir stikkord. Og forskningens karakter av uavhengig kunnskapssøken blir med tindrende klar-

er fattigdom likevel?

het redusert til legitimiserende forlengelse av maktens verktøykasse. Sjelden kost for norske uttalelser om Verdensbanken: Kan det ha noe med at vurderinger og evalueringer fra norsk hold stort sett klekkes ut i et stadig mer insestuet samrøre av politikere, konsulenter og verdensbankansatte?

I alle fall skulle man da tro at en omfattende og bredt engasjerende evaluering av Verdensbanken over fem år — som SAPRI-rapporten (En evaluering av Bankens strukturendringsarbeid i 10 land) som nylig ble lagt frem — skulle bli varsomt og klokt mottatt og behandlet også av norske relevante departement og politikere. At konklusjonene ville bli lagt merke til, og at en søkte forklaringer som gav grunnlag for forbedring og fremgang. Men ingen reaksjon kommer. Ingen samtale eller respons. Er rapporten lest? Hva kan tausheten i tilfelle skyldes?

Spørsmålet er selvsagt meningsløst. For departementet er suverene. De skylder ikke folkelige evalueringer noe. Ingen evalueringer i det hele tatt, forresten. Evalueringer kan gravlegges sammen med de mange hundre andre i skuffene. Politikere skylder ikke et svar. Politikerne skylder ikke en tanke. De kan gjøre som de vil så lenge Storting og folkevalgte ikke stiller spørsmål eller holdes ansvarlige. Og opposisjonen i Stortinget er ikke stor nok i dag til å skremme regjeringen. Og pressen har sluttet å grave. Og bistandsmiljøet er fornøyd så lenge det er en årlig økning i bistandsmidlene slik at ingen prosjekter trues til innsparing eller nedkutting.

En drøm for norsk politikk overfor Verdensbanken kunne likevel være: At en ledende norsk politiker, utviklingsministeren for eksempel (det er enda noe at navnet er endret fra «bistandsministeren») sier: «Hvis Verdensbanken fører til fattigdom, skal jeg arbeide for at den legges ned». Det gamle lege-prinsippet om ikke å skade,

kunne være et godt utgangspunkt for planlegging — også i norsk utenrikspolitikk. Det ville kreve mye mot. For Banken er i dag en gigant. Hvis politikerne i tillegg sluttet å lese fra Verdensbankens skrytebrosjyrer når de beskriver Bankens realpolitikk for Storting og folk, kunne de i stedet lyttet til uavhengige evalueringer, som den siste CROP-evalueringen, hvis SAPRIN-evalueringen blir for sterk kost.

Og hvem skal egentlig holde norske politikere ansvarlig for hva vi gjør gjennom Verdensbanken? De fattige i ulandene kan ikke gjøre det. De kan bare rope gjennom rapportene om hva som er blitt krevet av dem, om hva som er hendt i Afrika, Asia eller Latin-Amerika etter at landene har vært satt under forvaltning av de rike landene i nord over 20 år. Kneblet og diktert gjennom åpne eller skjulte pålegg, og deretter overlatt til sin egen skjebne.

Og slikt kan politikere og byråkrater trygt gjøre. For det går lang tid fra ødeleggende politikk tres nedover ledere og folk i fattige land, til de krymper seg under vanstyret. Da har karrierer funnet nye luftehull i departementskontorene i nord. Og i ruinerne av vanstyret er det fritt fram for stenkastere og bålbrekere og despoter og korrumperte som vestlig presse kan tabloidisere til lettselgelige svar på hvorfor de fattige forblir fattige.

Den norske økonomen Erik Reinert, som ikke har noe med SAPRIN-rapporten å gjøre overhodet, har oppsummert rapporten uten å vite det: Han sier at dagens globale samfunn utvikler spesialister: de rike spesialiseres til å bli rike, mens de fattige spesialiseres til å bli fattige.

Og et sentralt verktøy i dette spesialiseringsarbeidet er Verdensbanken: SAPRIN-evalueringen (www.saprin.org) sier at banken instruerer: Bygg ned lokalt tollvern og øk import fra utlandet, for billig er godt

selv om det ruinerer lokal industri; selg unna offentlig eiendom, tjenester og fabrikker til private pengesterke i inn og utland selv om det gjør korruperte tjenestemenn til milliardærer over natten; bli råstoffleverandører, for det er dere gode til, selv om det sender råvareprisene rett til bunn; la arbeidsgiverne slippe brysmott arbeidervern selv om det brutaliserer arbeidsplassene; senk toll, skatt og avgifter selv om regjeringene allerede vanskelig kan møte enkle krav til lønninger og utviklingsstøtte — i korthet: privatisér, liberaliser og de-regulér. Så skal alt bli bra. Det har riktignok ikke virket de siste 20 årene, men kanskje til neste år? Og forresten, det heter ikke strukturtilpasning lenger. For alt er blitt nytt. Nå heter det fattigdomsbekjemping.

Er Verdensbanken da den eneste, store, stygge ulven? Nei da. Ulvene kommer i mange skikkelser. For grådighet gjør oppfinnsom. Det siste er intensivering av patentrettighetene. Oxfam har beregnet at fra i år har Verdens handelsorganisasjon vedtatt regler som gjør at ytterligere 45 mdr — eller 350 milliarder kroner — tilflyter vestlige transnasjonale selskaper gjennom nye teknologirettigheter. Årlig. Et helt norsk oljefond. Svish borte i sør. Plutselig tilstede i vestlige banker. På en ren, hygienisk og kultivert måte svindlet gjennom såkalte lover og avtaler.

For slik er lovene vi — nordmenn — er med å forme verden med. Nei da, Verdensbanken er ikke alene. Men vi kan vel begynne med ett og annet der også? Og vi kan si ifra når de kommer til Oslo i juni 2002.

John Y. Jones jobber på Center for Partnership in Development (CPD) ved Diakonhjemmet og sitter i SAPRINs styringsgruppe.

Krafttak mot fattigdom?

Av Jens Maseng

Refleksjoner etter vårmøtene til IMF og WB, Washington 21-22 april 2002,

Over hodene på noen hundretalls politimenn, iført pistol og kølle, suser det igjen slagord som viser at den økonomiske globaliseringen er på dagsorden, ikke bare inne på vårmøtene i Det Internasjonale Valutafondet (IMF) og Verdensbanken (WB), men også for den demonstrerende opinionen utenfor. På plakaten står alt fra velkjente «Our world is not for sale — people, not profit!» til «No World Bank» og «Stop globalisation». I over 20 år har WB og IMF vært de sentrale internasjonale aktørene i spillet om u-landsgjeld. De lanserte HIPC-Initiativet (Highly Indebted Poor Countries) i 1996, og i 1999 kom HIPC II, hvor gjeldsslette ble sterkere knyttet til fattigdomsreduksjon (PRSP). Disse initiativene har medført en sterkere mulighet for ekstern styring av de enkelte landene, med lite nasjonalt eierskap til beslutningsprosessene samt motstand mot innretningen av politikken som fremmes av disse institusjonene.

Ser en på *Review of the PRSP Approach* (IMF, IDA, 15.mars -02) kan man bli overrasket. Her understrekes «the importance of utilizing and building local capacity» og «the importance of patience and perservance» i PRSP som hovedtema. De taler bl.a for at konfliktområder trenger særbehandling, at det er av avgjørende betydning å ha fortløpende tilbakemelding fra utviklingsland, og at de fattige selv må ha stemmerett i beslutningsprosessene. Når det gang på gang ble lagt frem for WB og IMF argumenter *mot* at de i realiteten bekjemper verdensproblemene, men snarere forårsaker dem, kunne de dresskledde gang på gang vise til at de stadig forbedrer sine egne måleinstrumenter (og at de dermed tar et stadig kraftigere tak om virkeligheten). Og de tillegger gjerne at stadig flere land er på vei til å nå «completion point»

I forkant av vårmøtene var den sentrale utfordringen for de frivillige organisasjonen å få ledelsen i de to institusjonene til å svare på kritikken som fremmes i den nyutgitte SAPRI-rapporten. *Structural Adjustment Participatory Review Initiative* ble født i 1996, da WB-president Jim Wolfensohn mottok en utfordring om å undersøke hvorvidt SAP var så vellykket som man ofte sa. Rapporten kom ut rett før vårmøtet, og er en 188-siders grundig dokumentasjon av at «(WBs) tilpasningsprogram har ført til økt fattigdom og marginalisering av lokalbefolkning, mens de økonomiske forskjellene har økt» i de sju landene som er undersøkt.

Kritikken går på at en reduksjon i offentlige utgifter, har ført til en liberalisering som særlig rammer de fattigste. Samtidig kommer stadig nye eksempler på at den eksterne styringen holder fram når landenes PRSP skal behandles av de styrende organer i IMF og WB. Ugandas *Poverty Eradication Action Plan* (landets PRSP fra 1996/7) var f.eks et fireårig håp om god utdanningspolitikk, som med PRGFs og PRSCs avvisning i 2001 førte til at landet i realiteten idag ikke har et utdanningstilbud for de fattige overhodet. Tar man i betraktning at WB ofte regnes som hovedårsak til mye av fattigdomsproblematikken, via lån til undertrykkende regimer (jfr. «illegitim gjeld»), er dette svært alvorlig.

Trond Folke Lindberg i Bankseksjonen i Utenriksdepartementet ledet den norske delegasjonen til vårmøtene, og han forsøker i en samtale å nyansere det bildet som er skapt av Verdensbanken. Han viser til de gangene WB har insistert på at statene ikke kan innføre skolepenger og skyve ansvaret over på Verdensbanken. Dette synspunktet fortjener en kommentar. Det er viktig å

erkjenne at statslederne kan ha interesse av å peke på press fra institusjonene som forklaring på politiske beslutninger som har liten popularitet. Mot en slik oppfatning må det hevdes at institusjonene har et problem med å overbevise om holdbarheten i sin grunnleggende ide om styrking av lokal kapasitet, når eksemplene viser at landene fortsatt er prisgitt velviljen i de to institusjonene for om og når gjeldssletting kan bli en realitet.

Da jeg i samtale med Lindberg stilte meg uforstående til at IMF og WB ikke lar seg underlegge FN's og ILO's menneskerettigheter, repliserte han med å påpeke at også *det* vil være en form for kondisjonalitet. Det er et faktum at menneskerettigheter og demokrati ikke er like glorifiserte verdier over hele verden. Men når man skal bekjempe fattigdom, er det da ikke avgjørende å la de fattige selv også få påvirke den endelige beslutningen?

Samtidig må vi forstå hvordan private selskaper tjener på at landene er presset til å redusere offentlig sektor. WB har ingen politikk for å forhindre en av de viktigste faktorer som forårsaker fattigdom, nemlig multinasjonale selskapers altovergripende utbytting av u-landenes ressurser. Dette kunne heller ikke Lindberg avkrefte. Og jeg vil si det er *her* den omfattende kritikken mot WB og IMF finner sin klangbunn — de rett og slett antar at det de gjør er til alles beste, uten å bekymre seg om muligheten for det motsatte. Det spørs altså om det ikke er nettopp i deres egne rekker, dvs. i de multinasjonale selskaperens hjemland, man må starte, for å løse «de andres» problemer.

Jens Maseng, SLUGs mann i Washington under IMF's og WB's vårmøter, 2002.

ABCDE-konferansen:

Fokus på fattigdomsbekjempelse

Kampen mot global fattigdom er hovedtema for en akademikerkonferanse Verdensbanken og den norske regjering arrangerer i Oslo 24. til 26. juni.

Av Verdensbanken

Den fjerde årlige europeiske ABCDE-konferansen (Annual Bank Conference on Development Economics) vil bringe flere av verdens ledende utviklingsekspert og forskere sammen med beslutningstakere og representanter fra frivillige organisasjoner. Formålet er å utveksle forskningsresultater og ulike syn på utvikling og fattigdomsreduksjon. ABCDE-konferansen er ikke et politisk møte, men en årlig samling av akademikere og forskere.

"For oss i Verdensbanken representerer den europeiske ABCDE-konferansen en mulighet til å knytte Bankens eget forskningsarbeid tettere til europeiske perspektiver på utvikling", sier Verdensbankens visepresident for Europa, Jean-Francois Rischard. "Men konferansen er ikke bare viktig for oss. I en felles forståelse av at vi lever i én verden, ikke en fattig og en rik, har mer enn 140 land forpliktet seg til å halvere verdens fattigdom innen år 2015. Verdensbanken håper at ABCDE-konferansen vil bidra til å bringe nye ideer og tilnærminger inn i kampen mot internasjonal fattigdom."

Den tre dager lange konferansen vil fokusere på fem aktuelle tema: handel, utviklingshjelp og millenniumsmålene, dysfunksjonelle stater, folkevandringer samt politiske og økonomiske konsekvenser av kriser og reform. I tillegg vil det organiseres 18 arbeidsgrupper, hvor frivillige organisasjoner, forskningsinstitusjoner og akademikere selv har valgt tema. Det fullstendige konferanseprogrammet er tilgjengelig på <http://www.worldbank.org/abcde-europe>

"Kampen mot fattigdom er vår tids store politiske utfordring", sier utviklingsminister Hilde Frafjord Johnson. "Norge har

på tatt seg vertskapet for konferansen fordi det er en god anledning til å sette fokus på sentrale utviklingspolitiske spørsmål."

Størsteparten av de over 300 deltakerne og foreleserne vil være utviklingsforskere, men frivillige hjelpeorganisasjoner, media og andre som er engasjert i utviklingsarbeid vil også være tilstede i Oslo. Blant foredragsholderne er Jomo K.S., professor ved Malaysia Universitetet i Malaya og en av grunnleggerne av International Development Economics Associates (IDEAs); Mariano Tommasi fra Argentinas Senter for studier av institusjonell utvikling; Jagdish N. Baghwati fra Columbia University og medlem av Council on Foreign Relations; tidligere president i Mexico, Ernesto Zedillo; tidligere finansminister i Ghana, Kwesi Botchwey, nå ved Harvard; samt industri- og handelsminister i India, Murasoli Maran.

Om lag halvparten av foreleserne på konferansen, og en fjerdedel av de forventede deltakerne kommer fra utviklingsland. På årets konferanse vil særlig afrikanske forskere og akademikere være godt representert. "Målsettingen med ABCDE-konferansen er – og har alltid vært – å presentere et bredt spekter av synspunkter og meninger, og vi mener årets konferanse er i full overensstemmelse med denne målsettingen", sier Verdensbankens visepresident Jean-Francois Rischard.

For å identifisere de mest sentrale utviklingsspørsmålene av i dag foretok Verdensbanken i månedene før konferansen konsultasjoner over internett med om lag 600 forskere og representanter for frivillige organisasjoner. Basert på disse globale konsultasjonene har en arbeidsgruppe

sammensatt av tre akademikere, en representant for de frivillige organisasjonene og to representanter fra Verdensbanken utformet programmet. Informasjon om programmet, så vel som om konsultasjonsprosessen i forkant, finnes på konferansens hjemmeside.

Ved hjelp av teknologiske hjelpemidler som videokonferanser, spørsmål og svar via e-post og publisering av konferansedokumenter på internett håper Verdensbanken og norske myndigheter å involvere et bredere publikum under årets europeiske ABCDE-konferanse.

ABCDE er blant verdens mest anerkjente konferanseserier om utvikling og fattigdomsbekjempelse. Det første møtet ble holdt i Washington i 1988. I 1999 arrangerte Verdensbanken i samarbeid med franske myndigheter den første europeiske ABCDE-konferansen. I tillegg til konferanseseriene i USA og Europa, arrangeres det årlige ABCDE-konferanser i Latin-Amerika.

Verdensbanken er en internasjonal organisasjon som arbeider for å redusere fattigdom i utviklingsland, eid og styrt av 183 land.

Denne redegjørelsen er utformet av mediaavdelingen ved Verdensbankens Europa-kontor i Paris.

Uoffisiell VM-åpning i Bergen

Av Tor B. Welanders

30. mai, dagen før den offisielle VM-åpningen, arrangerte lokallaget i Bergen sammen med en rekke miljø- og solidaritetsorganisasjoner "urettferdig fotballkamp" på Torgallmenningen. Her stod kampen mellom U-laget og I-laget. Det ble rått spill i kamp med både en urettferdig dommer og "eksterne faktorer".

Lokallaget i Bergen har den siste tiden arbeidet særlig med oppfølgingen av Johannesburg / Rio+10. Med oss på laget har vi fått et bredt spekter av miljø- og solidaritetsorganisasjoner i samarbeid for den lokale mobiliseringen i Bergen.

30. mai kom utviklingsministeren til Bergen på seminar om bærekraftig utvikling for å orientere om regjeringens standpunkter i forhold til forhandlinger i Indonesia og Johannesburg. I tillegg til det ordinære programmet var ungdomsorganisasjonene invitert til en uformell samtale med utviklingsministeren. SLUG benyttet anledningen til å kommentere svaret vi har fått på postkortkampanjen. Her la vi vekt på at PRSP-prosessen fortsatt må kalles strukturtilpasning fordi planene i siste instans skal godkjennes av VB/WTO. Her benektet hun at planene skal godkjennes slik vi fremstiller det. Videre spurte vi om hun hadde forståelse for begrepet illegitim gjeld, men dette mente hun var juridisk alt for uklart til å ta alvorlig. Generelt mente hun at gjeldssletteinnsatsen nå burde rettes mot land som kommer ut av en krig.

I anledningen ville vi også nå ut til folk og presse, og hadde derfor urettferdig fotballkamp på Torgallmenningen. Her sto kampen mellom I-laget og U-laget, der U-laget hadde tunge gjeldssekker på skuldrene, stod overfor en svært urettferdig dommer og med halve laget utvist til strukturtilpasningsbenken. Tidligere på dagen hadde vi utfordret utviklingsministeren til å komme å spille for å vise hvilket lag hun egentlig spiller på. Og hun kom faktisk og spilte på U-laget, selv om hun ble utvist etter 10 sekunder for å ha sparket ballen. Hva gjelder oppmerksomheten rundt aksjonen kjempet vi mot ytre forhold vi ikke hadde noe innflytelse over. Pressen var som kjent i streik og festspillene arrangerte gateteater med trommer et steinkast unna. Tross dette var det en vellykket aksjon og startskuddet for et spennende samarbeid rundt Rio+10 i Bergen.

Tor Brynjar Welanders er koordinator for SLUGs gruppe i Bergen

Foto: Cathrine Pedersen

Fjernkontrollaksjon i Trondheim

Av Trond H. Andreassen

Hold smella, slett gjelda!

Lørdag 20. april stilte Trondheimsgruppa mannssterkt opp i Midtbyen i Trondheim for å skape blæst om kampanjen. Det ble delt ut postkort, løpesedler og Gjeldsbrev. Som et bilde på hvordan landene i Sør blir

SLUGs postkortkampanje er i gang. Folk over hele landet sender inn postkort til utviklingsminister Hilde Frøfjord Johnson med krav om at stukturtilpasning ikke skal være betingelse for gjeldsslette, og med påstand om at gjelda brukes som et middel av landene i Nord til å fjernstyre økonomien til landene i Sør.

fjernstyrt av Nord, stilte SLUGs Tor Håvard Andreassen for anledningen opp som representant for Verdensbanken/IMF og styrte Argentina og Zambia (for anledning forkledt som radiobil) rundt som han ville.

Det hele ble en svært så trivelig affære med strålende sol og masse folk i byen. Responsen på kampanjen var god, og mange stoppet og diskuterte (og ville kjøre radiobil!), og det ble postet ganske mange kort der og da. Det viste seg imidlertid at budskapet om betingelser for gjeldsslette og strukturtilpasninger ikke var like lett å formidle til alle som stoppet og ville snakke. (Særlig ikke til gamle damer

som syns det var fint at vi ville slette UlandsHJELPA!)

Litt drahjelp var det nok i det at Palestina-komiteen hadde punktmarkering og appeller som samlet mye folk rett ved siden av SLUG-standen. Vi fikk imidlertid mindre respons fra folkene fra Trondheim Høyre, som også hadde stand like i nærheten.

Alt i alt kan man vel si at det var en vellykket markering, og vi vil gjerne benytte anledningen til å utfordre gruppene i Bergen og Oslo å følge opp med lignende tiltak!

Nordisk møte i Stockholm 11. April 2002

Av Silje Hagerup

Kjetil G. Abildsnes og Silje Hagerup reiste til Stockholm i April for å møte kolleger i Gjeldsslette miljøet i Skandinavia. Blant de oppmøtte var 7 representanter for svenske JUBEL nettverket, organisasjonene Afrikagruppene, Svenska Kyrkan, Diakonia, JAK (Rentefri Bank), Forum Syd og Jubelnettverkets koordinator. Fra Danmark kom Morten Emil, Ibis, og så fra SLUG. Finland var dessverre ikke representert.

Møtet ble holdt i Forum Syd sine lokaler, hvor Jubel Sverige til daglig har sitt sekretariat. Mesteparten av møtetiden gikk med på å oppdatere hverandre om virksomheten i de respektive organisasjonene. Det viste seg at vi står ganske forskjellig både når det gjelder aktiviteter, medlemmer og ressurser.

I Danmark ble Jubel kampanjen avsluttet sommeren 2001, da organisasjonene ikke var villige til å bidra med å finansiere opp-

rettholdelsen av kampanjen. Gjeldsslettesaken ser ut til å falle utenfor og det har vært problematisk å mobilisere til fellesmøter. Flere bistandsorganisasjoner er derimot opptatt av problematikken hver for seg. I tillegg sliter Danmark med en høyrepopulistisk regjering som kutter massivt i budsjetter til frivillige organisasjoner. Samarbeidet organisasjonene i NGO miljøet imellom har naturlig blitt styrket, som resultat av dette, fortalte den danske representanten Morten Emil Hanssen.

I Sverige derimot står Gjeldsslette fremdeles høyt på agendaen i de ca. 20 organisasjonene som er knyttet til Jubel nettverket. Svenske Jubel, tok en beslutning i 2001 om å satse mer på kunnskap om Gjeldsslette saken, fremfor å aksjonere. Så langt har de arrangert seminarer om PRS og SAPRI, og kommer til å holde seminarer om illegitim gjeld og økologisk gjeld, samt et om gjeld og bærekraftig utvikling.

I tillegg kommer de til å gi ut et hefte om økologisk gjeld i en serie med hefter som produseres av Forum Syd, "Globala studier". Svenske Jubel opplever fortsatt stor interesse rundt rollespillet, "Spillet om Gjeldskrisen" og får daglig bestillinger. Svenskene savner derimot et større engasjement blant frivillige og var interessert i å høre om hvordan SLUG rekrutterer studenter i Norge.

Avslutningsvis ble vi enige om at vi har mye å lære av hverandre og mye å samarbeide om. Det første initiativet til samarbeid utartet seg i form av en felles uttalelse om SAPRIN rapporten som ble sendt til de respektive ministrene i de tre landene. Vi ble og enige om at vi skulle bli flinkere til å informere og oppdatere hverandre om arrangementer og utgivelser, samt viktige møter som holdes med regjeringene slik at også lobby virksomhet kan koordineres.

Postkortkampanjen:

Utviklingsministerens

I mars/april 2002 startet Aksjon Slett U-landsgjelda! en postkortkampanje adressert til Utviklingsminister Hilde Frafjord Johnson (HFJ). Hun har skrevet et svar brev til SLUG der hun kommenterer konkret teksten i postkortet. Vi gjengir mesteparten av brevet med utdrag av utviklingsministerens kommentarer igjen kommentert med SLUG sine holdninger.

Postkorttekst: 1) «Verdens fattige land må hvert år bruke mer penger på å betale på gjeld til rike land og finansinstitusjoner enn på helse, utdanning og andre produktive investeringer.»

HFJ: «Etter HIPC-gjeldsletten er det beregnet at utgifter til sosiale formål i de land som så langt er inkludert i HIPC-initiativet vil øke med 1,7 milliarder US dollars på årsbasis allerede i 2001-2002. Det meste av dette vil bli brukt til helse, utdanning, tiltak mot HIV/AIDS, infrastruktur og forbedring av styresett og forvaltning.»

SLUG: Ministeren viser til beregninger gjort av Verdensbanken. Men Verdensbanken/IMF sine beregninger i tilknytning til HIPC-initiativet har gjentatte ganger vist seg å være overoptimistiske. Dessuten kan slike aggregerte tall skjule negative virkninger for enkeltland som ikke får den årlige gjeldsbetjeningen redusert vesentlig gjennom HIPC.

Vi kan trekke frem Mosambik som eksempel; Joe Hanlon viser i en artikkel fra 1998 («Mocambique gains little or nothing from debt relief») hvordan det britiske finansdepartementet regnet ut at Mosambik ikke ville tjene noen ting på HIPC initiativet, mens IMF hevder at det tjener 80 US cents per person i året — hvilket også er mye mindre enn IMF regnet ut i utgangspunktet. Selv etter fullbyrdelsen av gjeldslette gjennom HIPC vil Mosambik måtte bruke mer på gjeldsnedbetaling enn på helse og utdanning til sammen.

HFJ: «Forhåpentligvis vil de fattige landenes utarbeidelse og iverksettelse av egne nasjonale strategier for fattigdomsreduksjon (*Poverty Reduction Strategy Papers* — PRSP) bidra til å vri knappe ressurser mot formål som er til gagn for den fattige delen av befolkningen»

SLUG: Til tross for økt vektlegging av fattigdomsreduksjon er det makro-økonomiske rammeverket fortsatt det samme i praksis fordi PRSP-dokumentet skal få sin tilslutning i styrene i Verdensbanken og IMF.

Postkort tekst: 2) «Jeg er klar over at norske myndigheter har en plan for å slette noe u-landsgjeld. Denne planen legger betingelser på fattige land i Sør som jeg er uenig i.» og

Postkort tekst: 3) «Slike betingelser, også kalt strukturtilpasning, gjør gjelda til et effektivt instrument for land i nord til å fjernstyre land i sør. Gjelda fungerer dermed som en Fjernkontroll. Dette mener jeg er galt!»

HFJ: «Gjennom Gjeldsplanen fra 1998, som ble utvidet til å omfatte land som kommer ut av konflikt og mellominntektsland i 2001, tar vi sikte på å ettergi *det meste* av u-landenes gjeld til Norge, herunder *alle* fordringer på de fattigste landene. For å sikre at vår gjeldslette kommer landet (og ikke de andre kreditorene) til gode, skjer norsk gjeldslette for de fattigste landene innenfor rammen av HIPC-initiativet. Norge har ettergitt all gjeld som det på denne måten så langt har vært mulig å slette og var det første kreditorlandet som innførte 100% ettergivelse overfor de fattigste landene. Gjelden ettergis etter hvert som de opprinnelige lånene forfaller til betaling og vil bli slettet helt når landene når det såkalte '*completion point*' (dvs. er blitt ferdigbehandlet) under HIPC-initiativet.»

SLUG: Ettersom kravene som stilles gjennom HIPC-initiativet er så vanskelige å tilfredstille, bruker fattige land mange år på å nå '*completion point*'. Lettelsen av gjelden disse landene har til Norge kommer derfor først etter flere år med gjennomføring av Verdensbankens og IMF's krav om strukturtilpasning.

HFJ: «Det vil i de fleste tilfeller stride mot de fattiges interesser å gi umiddelbar og betingelsesløs gjeldslette. Det er beklagelig dersom noen er uenig i å legge betingelser på gjeldsletten som opplagt vil være til fordel for det fattige flertallet av befolkningen i de fattigste landene.»

Svar til SLUG

SLUG: Utviklingsministeren forklarer ikke i sitt brev hvorfor og hvordan dette nødvendigvis vil være tilfelle.

HFJ: «Det legges avgjørende vekt på at de fattige skal skjermes i størst mulig grad fra umiddelbare negative konsekvenser av nødvendige tilpasningstiltak. Kravene har endret seg mye over tid. Norge har arbeidet for større fleksibilitet i de makroøkonomiske betingelsene og bedre tilpasning til situasjonen i de enkelte land. Her skjer det en positiv utvikling».

SLUG: Utviklingsministeren unnlater å bemerke at IMF fortsatt setter en rekke krav til oppnåelse av kortsiktige (kvartalsvise) makroøkonomiske målsettinger som på en avgjørende måte innskrenker myndighetenes mulighet til å støtte produktive investeringer i helse-, utdannings-, sysselsettings- og næringslivs- tiltak. Med andre ord er innholdet i strukturtilpasningen i stor grad det samme som før, selv om innpakningen er annerledes (PRSP).

Postkort tekst: 4) «*Med gjeldsreduksjon som gulrot tilpasser land i Nord økonomien til land i Sør til et system som Nord tjener på. Rike land og deres finansinstitusjoner har mulighet til å slette gjelda umiddelbart, men ser seg tjent med å beholde det politiske instrument som gjelda er.*»

HFJ: «Alle midler som kommer inn til de multilaterale institusjonenes utviklingsfond går ut igjen til finansiering av utviklingstiltak til de fattige landene. Total gjeldsletting fra de multilaterale institusjonenes side vil derfor bety at disse institusjonene ikke får tilbakeført midler i form av nedbetaling av lån (som er gitt på ekstremt gunstige vilkår), og dermed at institusjonenes ressurser på sikt vil bli brukt opp.»

SLUG: Utviklingsministeren og embetsverket i Utenriksdepartementet er kjent med at SLUG heller ikke ønsker at de rimelige

utviklingslånene skal bortfalle. SLUG er imidlertid skeptisk til at slike lån brukes på en rekke tiltak som ikke er økonomisk bærekraftige og derfor ikke resulterer i inntekter som kan brukes til å tilbakebetale lånene (eksempelvis utgifter til helse- og miljø). Dersom det internasjonale samfunnet ønsker å finansiere slike tiltak i fattige land (noe det er grunn til å tro) bør det være gjennom gavebistand og ikke lån. Samtidig unnlater Utviklingsministeren å bemerke i sitt svar at de internasjonale finansinstitusjonene har mulighet til å avskrive en god del fordringer på fattige land ved å hente midler fra sine tapsavsetninger, og for IMF's del gjennom revaluering av gullbeholdningen. Med andre ord: Rike land og de internasjonale finansinstitusjonene har (teknisk) mulighet for å slette mye mer gjeld, men velger (politisk) å ikke gjøre det.

Postkort tekst: 5) «*Norske myndigheter må kreve åpenhet og innsyn i hvordan frigjorte midler brukes, og sørge for deltakelse fra sivilsamfunn i Sør ved gjeldsletting*»

HFJ: «Her er vi helt på linje, og vi vektlegger dette i de fora hvor gjeldslette diskuteres. Dette er et eksempel på nettopp den type krav vi mener vi bør kunne stille overfor land som gis gjeldslette, uten at det skal kunne kalles «fjernkontroll» av de fattige landene»

SLUG: Ingen kommentar.

Postkort: 6) «*Jeg krever at myndighetene straks fjerner strukturtilpasning som betingelse når Norge sletter u-landsgjeld.*»

HFJ: «Man opererer ikke lenger med strukturtilpasning som betingelse. Mitt svar under pkt.3 skulle gi en fyldestgjørende kommentar til dette punktet»

SLUG: Det kan se ut til at Utviklingsministeren og SLUG ikke har

samme forståelse av begrepet 'strukturtilpasning'. Etter SLUG sitt syn kan de reformtiltakene som fattige land i dag må gjennomføre som en del av PRSP-prosessen for å få lån og gjeldslette, kalles strukturtilpasning. Den økte vektleggingen av fattighedsreduksjon og at dokumentene nå skal utformes av landets myndigheter i konsultasjon med det sivile samfunn er riktignok en positiv endring fra de tidligere programmene for strukturtilpasning der dokumentene ble skrevet i Washington av de ansatte i Verdensbanken og IMF. Men ettersom dokumentene i siste instans skal godkjennes («be broadly endorsed») av styrene i Verdensbanken og IMF, og disse institusjonene og giverlandene i Nord gir en rekke forslag og innspill til dokumentene, er SLUG av den oppfatning at landet selv ikke har genuint 'eierskap' av dokumentet, og at innholdet i stor grad blir det samme som før. Realiteten er den at et land aldri vil foreslå politikk som de ikke vil få tilslutning til fra styrene i WB/IMF i Washington (og der er det USA som legger føringene). I teorien kan ikke styrene legge ned veto, men de kan velge å ikke gi sin tilslutning til en PRSP. SLUG har ennå ikke hørt om noe tilfelle der det er laget en JSA (Joint Staff Assessment) som ikke anbefaler at styret slutter seg til dokumentet. Med andre ord får ikke et land (i praksis) legge frem sin PRSP før den kan anbefales overfor styret i WB og IMF. Etter SLUG sitt syn, er norske myndigheter med sin posisjon i Verdensbanken også fortsatt med på å sette strukturtilpasning som betingelse for at Norge skal slette u-landsgjeld.

HFJ: «La meg til slutt understreke at jeg er glad for det engasjement og de konstruktive innspill Aksjon Slett U-landsgjelda bidrar med. Jeg håper vi fortsatt kan ha løpende kontakt om disse viktige spørsmålene.»

Med hilsen Hilde Frafjord Johnson»

Utviklingsministerens svar til SLUG kan du finne i sin helhet på www.forumfor.no

Møte Verdensbanken og Pengefondet?

Av Hans Morten Haugen

Noen organisasjoner ønsker ikke å ha kontakt med Verdensbanken eller Pengefondet. Grunnen er at slike møter kan misbrukes av finansinstitusjonene til å hevde at «vi hadde kontakt med organisasjonene», og så fortsette i nær sagt samme spor. SLUG er av de organisasjonene som ønsker å ha kontakt med alle beslutningstakere. Vi mener at påvirkningsarbeid også handler om å overbevise gjennom faglig og moralsk overlegne argumenter.

Den store utfordringen akkurat nå er å få organer som Verdensbanken og IMF til å erkjenne gjeldens moralske dimensjon. Det er helt galt å bare presentere økonomiske argumenter, ut fra hvilken gjeld som er «ubetalbar». Dagens fjernkontrollkampanje og den framtidige kampanjen om illegitim gjeld handler grunnleggende sett om makt og moral, og relativt sett mindre om økonomi.

Under møtet i Utenriksdepartementet med Uri Dadush, direktør i Verdensbanken, forsøkte han å invitere til tettere samarbeid mellom organisasjoner som SLUG og Verdensbanken. Han var i Norge for å presentere den årlige Global Development Finance, som bl.a. konkluderer med at det er overraskende spredningseffekter fra Argentinakrisen. Den er også — som Verdensbankrapporter flest — svært optimistisk på de fattige landenes vegne.

SLUG var på dette møtet sammen med andre norske organisasjoner, deriblant ATTAC. Svaret vi gav på de innbydelsene Verdensbanken kom med, var representati-

ve for de andre framømte: Selv om Verdensbanken hevder å arbeide for de fattigste, er de redskaper for de rike, og påtvinger landene en politikk som ikke er i de fattiges interesse. Liberalisering av grunnleggende sosiale tjenester, samt undergraving av det nasjonale eierskapet til utviklingsprosessen er stikkord tydelige nok.

Under et annet møte i mai, hvor SLUG var den eneste organisasjonen til stede, møtte vi visepresident Gobind Nankani i Verdensbanken og ansvarlig for IMF's fattigdomsreduksjonsarbeid Masood Ahmed. Begge var mer enn villige til å peke på en rekke eksempler på at deres to institusjoner hadde handlet feil i en rekke land, særlig illustrert gjennom Argentina. At kreditorene også har et ansvar var derfor ikke vanskelig for dem å erkjenne. Det viktige oppfølgingsspørsmålet er da hva som skjer som en følge av denne erkjennelsen.

Siden begge var aktivt involvert i utformingen av fattigdomsreduksjonsstrategier (PRSP), dreide mye av samtalen seg om

dette. I møte med vår oppfatning om at ekstern styring er udemokratisk og kan fremme uansvarlighet og korrupsjon, ønsker de å framstille PRSPene som nettopp motsatsen til dette. Dette er i beste fall en feilvurdering, slik vi ser det. Faktum er at fattigdomsstrategiene sin konsekvens er at Verdensbanken og Pengefondet får enda større innflytelse. SLUG ønsker at *det sivile samfunn* skal stille krav til bruken av frigjorte midler.

Rett før møtet hadde ni land fått melding om utsatt gjeldsettergivelse innenfor HIPC-ordningen. Ett av disse var Kenya, hvor argumentasjonen var at landet hadde for mye korrupsjon til at gjeldsettergivelse kunne forsvares. Også utviklingsministerens svar til SLUG på vår fjernkontrollkampanje er preget av det samme: Vi vet hva som er best for u-landene, og når gjeldsettergivelse kan forsvares. Det ville vært interessant å spørre seg hvilkenbudsjettprosess vi ville hatt i Norge dersom forespeilede løfter på denne måten trekkes tilbake.

Hans Morten Haugen er internasjonal konsulent i Mellomkirkelig råd

KN tar stilling til illegitim gjeld

Kirkens Nødhjelp har startet en prosess for å utvikle en posisjon på illegitim gjeld. Organisasjonen har tatt på alvor utfordringene som kom fra Jubilee South i forbindelse med kampanjen Jubilee 2000.

Forskeren Joseph Hanlon fra Storbritannia har på oppdrag fra Kirkens Nødhjelp skrevet en omfattende artikkel om tema. Artikkelen tar utgangspunkt i ulike nasjonale og internasjonale lover som åpner opp for å betrakte noe gjeld som ugyldig og tar for seg mange land og med gjeldsbeholdning som faller innenfor disse definisjonene. Artikkelen og et utkast til posisjon er for tiden på høring hos Kirkens Nødhjelps partnere i Sør, og disse

vil gi innspill til det som skal bli organisasjonens posisjon på illegitim gjeld. I forbindelse med WSSD i Johannesburg, vil Kirkens Nødhjelp forsøke å få dette tema på dagsorden. En omfattende sletting av ugyldig gjeld kan frigjøre enorme summer til tiltak for fattigdomsbekjempelse og bærekraftig utvikling. Jubilee South planlegger workshop om illegitim gjeld i forbindelse med toppmøtet i Johannesburg.

Hvorfor er Norge så **fornøyd** med Monterrey?

Av Hans Morten Haugen

Finansiering for utvikling-konferansen i Monterrey, Mexico, ble en gedigen nedtur for alle organisasjonene. Forventningene til at FN-systemet nå skulle begynne å «levere» for å faktisk kunne *nå* de åtte millenniumsmålene, var store. Det viste seg imidlertid at når USA hevdet at dette skulle være en konferanse om finansiering, så *mente* de en økning i utviklingshjelpen — fra 0.11 til 0.16 prosent av BNP.

Norge hevder i sin offisielle rapport at «resultatet må karakteriseres som [...] vellykket». Grunnene er at det ble oppnådd konsensus, og dernest at det kom enkelte løfter om økt u-hjelp, løfter som etter sigende ikke ville kommet dersom prosessen hadde handlet om tekstforhandlinger til siste slutt. Organisasjonene, som var godt koordinerte, hevdet imidlertid både ved toppmøtetets start og slutt at «vi er ikke en del av Monterrey Consensus».

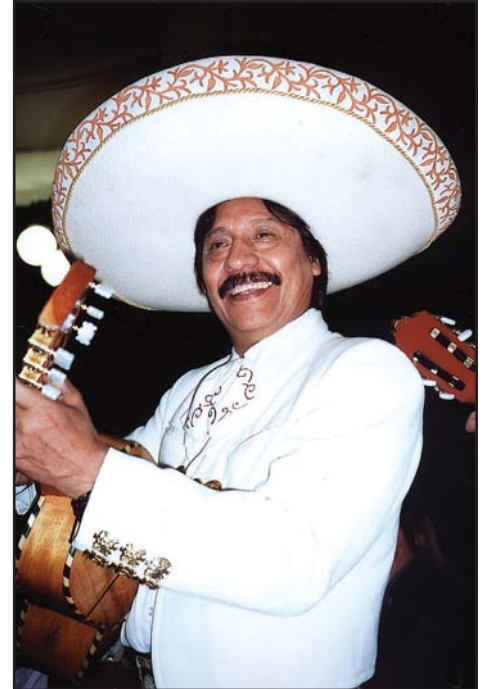
Det er trist at de statene som vil minst, slik som USA og Australia, samtidig får *mest* av sin vilje gjennom. Også Storbritannia ønsket å kutte enhver kopling mellom gjeldsletting og muligheten for det enkelte land til å nå utviklingsmålene. Begrunnelsen er at HIPC bare bygger på makroøkonomiske tall, og det vil forvanske HIPC-prosessen dersom det skal komme inn nye forhold. Her maktet de imidlertid ikke å få flertall. Det internasjonale samfunn har derfor maktet å sette en sammenheng mellom oppnåelse av utviklingsmålene og gjeldsletting.

Gjeld var ett av seks temakapitler, og det kom faktisk noen forslag som det er verdt å være oppmerksom på.

«debtors and creditors [...] restructure unsustainable debts in a timely and efficient manner» (para 60). Dette forslaget er i stor grad en bekreftelse av det forslaget som IMF Anne Krueger allerede har fremmet. IMF hevder at de ikke ønsker å være noen mekler, fordi de selv er kreditor, men bare legge til rette for en meklingsprosess. Videre er det opplagt at dette forslaget er vesentlig ulikt forslagene til gjeldsbeve-

gelsen på særlig to punkter: Mekanismen skal bare benyttes i krisetilfeller og den bygger på kapittel 11 i USAs konkurslovgiving, som ikke nevner viktigheten av omfattende konsultasjoner, som er sentralt i kapittel 9. «resolution of financial crises that provide for a fair burden-sharing between public and private sectors (para 51). Dette forslaget handler om hvordan privat sektor skal bidra i kriseløsning. Et annet navn på dette er «bail-in». I dag er praksis at fortjenester er privatisert, mens tap blir skjøvet over på det offentlige. I praksis har dette fremmet en «moral hazard»-kultur, der private investorer har kunnet operere uten særlige reguleringer, og visst at det offentlige ville være risikoen. «repatriation of funds illicitly acquired [...] and stronger cooperation to eliminate money-laundering» (para 65). ForUM var medarrangør av et seminar om dette temaet, som ble omtalt i samband med en kommende FN-konvensjon mot korrupsjon. Det er avgjørende er at denne konvensjonen ikke bare adresser korrupsjon nasjonalt, men også ser på internasjonale strukturer som fremmer korrupsjon. Det er mange eksempler på at det internasjonale kreditorsamfunnet fortsatte å låne ut til diktatorer som Mobutu lenge etter at det ble påvist at disse statslederne hadde private, hemmelige konti i utlandet.

Det er avgjørende at disse forslagene nå fremmes innenfor regjeringens globaliseringsmelding. Det er særlig interessant at stadig flere organisasjoner, nå senest Parisklubben under et seminar i Monterrey, innrømmer at de ikke fungerer til beste for de fattige land, og at dette erkjennes som et problem.

En av de mer oppbyggelige begivenhetene i Monterrey.

Foto: Hans Morten Haugen

SLUG er av de fagmiljøene som kan bidra til at denne Stortingsmeldingen faktisk kan bli et redskap som også kan flytte posisjoner i de internasjonale gjeldsforhandlinger. Selv om denne Stortingsmeldingen først kommer oppunder jul, er det nå hoveddelen av skrivingen foregått.

Dette svarer ikke på spørsmålet om hvorfor Norge likevel er så fornøyd med utfallet av Monterreykonferansen. Kanskje var forventningene så lave at det resultatet som kom var «godt nok». Dette er imidlertid altfor dårlig, og et land med så enorme ressurser og stor grad av selvstendighet må mer aktivt presse på for å hindre at den neste økonomiske krisen blir enda større og de sosiale skadevirkningene enda mer smertefulle.

For å hindre en slik krise, må det internasjonale finansielle systemet endres betydelig. Det er ikke nok med kosmetiske tiltak!

Hans Morten Haugen er internasjonal konsulent i Mellomkrikelig råd

verdensbanken i oslo: demoer & arrangementer 22.-25.juni

22-25. juni vil bli tidenes mønstring av motstand mot Verdensbanken i Norge. Valgmulighetene er mange for den som ønsker å delta. Demonstrasjon, utallige aksjoner, en rekke foredrag seminarer og en motkonferanse. Dette er en slags oversikt – for komplett oppdatert informasjon se www.oslo2002.no.

Lørdag 22: Fjernkontrollaksjon og Pilegrimsvandring

Aksjonen er en oppfølging av Fjernkontrollkampanjen. Vi legger opp til en morsom markering med radiostyrte biler, hvor bilene representerer bestemte u-land som er rammet av strukturtilpasningsprogrammene. Forbipasserende får anledning til å styre bilene gjennom løypa som er av høy vanskelighetsgrad (jmf. strukturtilpasningsprogrammene til WB og IMF) og dommerne skal forestille Verdensbanken og IMF.

Nøtterøy SLUG i regi av Bjørg Hauer arrangerer **Pilegrimsvandring** fra Tønsberg 16.juni og vil ankomme Oslo lørdag 22.juni. I løpet av uken vil hun følge en rute som fører henne innom de fleste middelalderkirker på veien, og folk vil slutte seg til henne i deler av etappene. Hun går under parolen «**Utvikling krever slette av illegitim gjeld**». Når hun ankommer Oslo vil hun slutte seg til Fjernkontrollaksjonen og holde en liten appell, før vi alle går videre for å avslutte siste etappe på vandringen i Maria kirkeruinene ved Bjørvika, Gamle Oslo. Her blir det mulig å holde piknik.

Søndag 23 10–19.30: Motkonferanse

Mens Verdensbanken holder forskerkonferanse om hvordan redusere fattigdommen i verden, er det mange forskjellige organisasjoner og grupperinger som går sammen for holde markeringer mot Verdensbanken. SLUG har valgt å være med å arrangere en motkonferanse som skal holdes søndag 23.juni. Motkonferansen vil ta opp «..Verdensbankens rolle i verdenssamfunnet ved å se på erfaringer og initiativ gjort av det sivile samfunn, frivillige organisasjoner og uavhengig forskning som Jubilee South, Gjeldslettekampanjen, ATTAC, freds- og menneskerettighetsnettverk, antiglobaliseringsinitiativ og strukturtilpasningsevalueringen SAPRIN,..» (utdrag fra Grunnlagsdokument se: <http://solidaritetshuset.org/roeg/aktuelt/samle/0202/motoslo.htm>)

Mange kjente navn blant kritikere av banken hovedsakelig fra land i Sør vil komme å holde innlegg og blant dem er tidligere president i Zambia, Kenneth Kaunda. Blant de andre er Lidy Nacpil, fra Filippinene som representerer Jubilee South i Asia og Alejandro Bandaña som også er kjent i Jubilee nettverket.

Doug Hellinger, USA, fra Development GAP sitter også i styret for SAPRIN rapporten (se art. til John Jones), og har erfaring med hvordan det er å «samarbeide» med Verdensbanken. Stian van der Merwe, Sør Afrika jobber i Transparency International og har innsiktsfull kunnskap om Verdensbanken og korrupsjon. (Se også løpeseddel for andre deltakere)

Selve arrangementet for Motkonferansen vil foregå i tre økter i løpet av dagen. Først et åpningsmøte hvor temaet er

Verdensbanken skaper fattigdom — hvorfor og hvordan?

Deretter holdes det to puljer med 3 temamøter på forskjellige tema som handler om Privatisering, Arbeidsmarkedet, Gjeld, Retten til mat, Nedskjæring av offentlig sektor og Strukturtilpasning.

Det hele avsluttes med et stormøte på slutten av dagen der Utviklingsministeren og Verdensbankens sjefsøkonom Nick Stern er invitert til å sitte i panel med flere av de tidligere innledeerne. Tema for møtet er «**Verdensbanken og IMF: hvordan internasjonale finansinstitusjoner hindrer fremgang og utvikling!**»

Vi håper at så mange som mulig, enten du vil lære mer eller være med å debattere, finner veien til Diakonhjemmet på Frøen like ved Majorstuen, søndag 23.juni!

Søndag 23.juni fra kl.16: Festival mot Verdensbanken

Konsserter og fest, appeller og opprop på Kontraskjæret ved Akershus festning.

Band som spiller er Surferosa, Boy, Bøyen Beng, Farout Fishing, Alarmclock Connection feat: Aslak og Elling fra Gatas Parlament, Las Marias, Pain Solution, Porn Shot, Dogpile, Subway Safari, Cuban Connection.

I tillegg blir det filmvisning, kultur, og salg av mat og drikke. Grilling.

Søndag 23.juni KL.20.00: Gudstjeneste i Oslo domkirke med Biskop Gunnar Stålsett .

Stor demonstrasjon i regi av Oslo2002, mandag 24.juni kl.1800.

På Jernbanetorget starter den store demonstrasjonen som Oslo 2002 har mobilisert for i hele vår. Oslo 2002, er en samordning av 36 organisasjoner som ønsker å markere mot Verdensbanken og for rettferdighet i verden. Demonstrasjonen starter med appeller og opprop på Jernbanetorget kl.18.00 og vil deretter bevege seg opp Rådhusgaten (forbi Børsen), til Rådhusplassen, videre til Utenriksdepartementet (hvor alle oppfordres til å gå baklengs), videre forbi Nationalteateret og tilbake ned Karl Johans gate og ende på Jernbanetorget igjen.

Ta med godt humør og still opp!!!!

Møte på Blindern 25.juni

The World Bank: Revolution, Reform or Cosmetic Change? Kl. 19-21.00 Sted: Auditorium 1, Helga Enghs Hus, Blindern Campus
Talere er ikke avgjort ennå. Organisert av: Senter for utvikling og miljø (SUM), Universitetet i Oslo og ATTAC Blindern.

Mer informasjon: www.oslo2002.no, www.diakonhjemmet.no

Ja, takk! Jeg ønsker å bestille følgende:

sett ønsket antall i boksen

☐ Postkort - fjernkontroll	GRATIS
☐ Gjeldsbrevet - tema Illegitim gjeld	GRATIS
☐ Bok: Finansielle rammebetingelser	Kr. 60,-
☐ X-bilag: Finansielle rammebetingelser	GRATIS
☐ Abonnement på Gjeldsbrevet, SLUG	GRATIS
☐ Flere Gjeldsbrev	GRATIS
☐ Temahefte: Løsninger på Gjeldskrisen	GRATIS
☐ Rollespill om gjeldskrisen: skolehefte; klassesett (30 stk.)	Kr. 200,-

Navn:

Adresse:

Postnr.:

Porto

Aksjon Slett U-landsgjelda
Storgata 11
0155 OSLO

Organisasjonene bak SLUG

Alternativt nettverk, Arbeidernes Ungdomsfylking, Caritas Norge, Changemaker, De Grønne, Delta Internasjonalt, Diakonhjemmets Internasjonale Senter, Det Norske Misjonsselskap, Det Norske Misjonsselskaps Ungdom, Elfenbenskystenforeningen, Europeisk Ungdom, Fellesrådet for Afrika, Foreningen for internasjonale vann- og skogstudier, FORUT, Framtiden i våre hender, Frikirkenes globale informasjon, Internasjonal kvinneliga for fred og frihet, Kirkens Nødhjelp, KRFU, Kvekerne, Kvinnefronten, Latin-Amerikagruppene, Den norske kirke, Natur og ungdom, Norges fredslag, Norges KFUK/KFUM, Norges kristelige studentforbund, Norges naturvernforbund, Norges sykepleierforbund, Norges unge katolikker, Norsk Folkehjelp, Norsk misjonsråds bistandsnemd, Norsk målungdom, Norsk lærerlag, Norsk studentunion, Norsk sykepleierforbund, Norske katolikkers kvinneforbund, Operasjon Dagsverk, PRESS, Psykologer for fred, Redd barna, Ressursforeningen, Rød ungdom, SAIH, Senterungdommen, SOS rasisme, Sosialistisk opplysningsforbund, Sosialistisk ungdom, Strømmestiftelsen, TenDenS, Unge høyre, Unge venstre, Utviklingsfondet, Venner av Uganda, World View Rights

